

оперативній і зручній для використання формі інформації.

Таким чином, система контролю запасів дозволить: створити в сільськогосподарських підприємствах раціональну й ефективну систему бухгалтерського обліку з метою оперативного і стратегічного управління й планування виробничої діяльності; більш обґрунтовано формувати витрати виробництва; виявити внутрішні резерви зміцнення фінансового стану; підвищити загальну ефективність сільськогосподарського виробництва. Подальшими дослідженнями в даній сфері можуть бути взаємоузгодження даних обліку та контролю для використання в управлінських рішеннях. Для цього під сучасні нормативні концепції обліку матеріальних цінностей необхідно підвести теоретичну базу, і на цій основі інтерпретувати суть обліку та контролю запасів у сільськогосподарському виробництві.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВСТАНОВЛЕННЯ РЕСУРСНИХ ПАРАМЕТРІВ У РЕГЛАМЕНТУВАННІ БАНКІВСЬКОЇ ЛІКВІДНОСТІ

Бригінська А.Г.*

Чернігівський державний інститут економіки і управління

Вивчення досвіду управління ліквідністю в банківських системах різних країн може послужити інформаційною базою для побудови методологічної основи нового механізму функціонування вітчизняної банківської системи.

У більшості країн показники ліквідності банку законодавчо регламентуються, тобто встановлюється перелік оцінних показників і їх критерії. Для оцінки ліквідності банку (його балансу) використовується система показників (нормативів, коефіцієнтів), що визначають бажані або допустимі з точки зору регулюючих органів співвідношення окремих активних і пасивних статей балансу, а також структурні співвідношення у межах активної і пасивної частин балансу банку. Так, при визначенні кількісного співвідношення ліквідних активів і депозитів використовують два показники: рівень

* *Науковий керівник – Гонта О.І., д.е.н.*

співвідношення первинних резервів (каса + кореспондентський рахунок у центральному банку) до депозитів; рівень співвідношення суми первинних і вторинних резервів (державні цінні папери) до депозитів. Ці показники встановлюють безпосередній зв'язок між ліквідними активами та зобов'язаннями.

В загальній банківській практиці рівень першого показника для забезпечення ліквідності банку є прийнятним у розмірі не менше 5–10 %; рівень другого – не менше 15–25 %. Другий показник використовується у Японії (як обов'язковий до виконання всіма банками), де його рівень має бути не менше 30 % [2].

Банками США для оцінки ліквідності використовуються показники співвідношення суми наданих кредитів і депозитів (чим більше він перевищує 1, тим нижча ліквідність банку) та частки кредитів у загальній сумі активів (цей показник прийнято вважати оптимальним при рівні 65–70 %). Показник, що характеризує стабільність депозитів, розраховується як відношення суми основних депозитів до їх загальної суми (не менше 75 %) [2].

У Франції коефіцієнт ліквідності обчислюється щокварталу як відношення суми розміщених коштів, термін платежу по яких настає через 3 місяці, цінних паперів, що легко реалізуються, і готівкових коштів до суми коштів, залучених до запитання і на строк до 3 місяців, його рівень не має бути нижче 60 % [2].

У Англії коефіцієнт ліквідності розраховується як відношення готівки, залишків на рахунках "ностро", активів, розміщених до запитання на 1 день, цінних паперів, включаючи векселі, що приймаються до переобліку, до всієї суми залучених коштів. Встановлена щомісячна звітність по дотриманню цього показника, а мінімальне допустиме його значення визначено на рівні 12,5 %. Окрім цього банки розраховують і інші коефіцієнти, але вони носять швидше довідковий характер (відповідні дані не потрібно надавати в регулюючі органи): касовий коефіцієнт (відношення ліквідних активів і кредитів у формі овердрафту до суми залучених коштів), одномісячний коефіцієнт (відношення активів, розміщених на строк до 1 місяця, до суми зобов'язань, терміном погашення також до 1 місяця); шестимісячний коефіцієнт (аналогічно попередньому, але з розрахунку на терміни в 6 місяців).

У Німеччині банки звітують про стан своєї ліквідності щомісячно, використовуючи аналогічні коефіцієнти, але за триваліші

терміни: відношення суми коштів, розміщених на термін 4 роки і більше, до величини ресурсів, залучених на аналогічні періоди (або до власних коштів чи до ощадних вкладів); відношення коротко- і середньострокових вкладень (до 4 років) до рівнозначних по термінах залучених ресурсів (ощадних вкладах). При цьому такі статті пасиву, як ощадні вклади, включаються в розрахунок у певній пропорції від їх загальної суми. Рівень коефіцієнтів встановлений у розмірі 100 % [2].

У деяких країнах для визначення коефіцієнтів ліквідності використовуються складніші розрахунки, що базуються на порівнянні ліквідних активів і пасивів, класифікованих по термінах їх вимоги. При цьому для кожної групи пасивів до запитання встановлюються окремі нормативи (наприклад, до 15 %, від 15 до 25 %, від 25 до 35 %).

Українські нормативи ліквідності більш подібні до російських і згруповані за строками ліквідності. Натомість у більшості іноземних країн нормативи ліквідності представлені лише одним-двома показниками, в основу яких покладене відношення касових коштів та коштів на коррахунках до відповідних за строками зобов'язань.

Отже, результати аналізу досвіду зарубіжних підходів щодо оцінки нормативних параметрів ліквідності банків показали, що в європейських банківських системах основний акцент робиться на фактичній забороні фінансування короткостроковими ресурсами довгострокових активів банку, якщо першими не покриті короткострокові зобов'язання. Такий підхід є, на нашу думку, раціональним і повинен також використовуватись в українській практиці, адже чим вища в банку розбалансованість активів та пасивів за строками, тим вищим є ризик ліквідності. Крім цього в банківській системі України доцільно розрахунок усіх нормативів ліквідності (в тому числі довгострокової) оцінювати на щоденній основі; а саму оцінку ліквідності здійснювати не лише з погляду строковості, але й з погляду збалансованості фінансування.

Література.

1. Єкимов О.М. Ліквідність под надзором: новые инициативы Базельского комитета [Текст]// Банковское обозрение. – Москва. – 2010. – № 8 (200). – С. 40-45.
2. Сомик А. Ліквідність банківської системи: зарубіжний досвід управління [Текст]// Вісник національного банку України (з додатком). – К. – 2008. – № 12. – С. 6-11.